

3. ako bi bil kje na kmetih kak brezvesten zdravnik, naj učitelj ljudi opomni, da si drugega boljšega poiščejo.

Priložnosti za podučevanje o skerbi za zdravje ima učitelj dovolj v šoli in doma. Njegov nauk pa mora vedno združen biti z verstvom, t. j., učitelj mora naj pred otroke opominjati, da je človek dolžan, da skerbi za zdravje. Naj večjo priložnost za to pa ima učitelj v privatnih urah, kjer podučuje bolj bolehnne otroke, in kjer ga starši večkrat za svet prašajo; tukaj učitelj lahko stare in mlade ljudi podučuje. Zapisal S. Pirc.

Keršanska odreja.

VI.

Obnaša v cerkvi in božja služba.

Kakó prijetna in dopadljiva je Bogu čast in hvala iz otročjih ust in še nedolžnih src, se spozná iz besed Davidovih, ki pravi: „Iz ust otročičev in dojenčkov si si ti zavoljo svojih sovražnikov hvalo pripravil“. Ravno tako tudi Jezus sam govori. Ko so ga pred svojim terpljenjem častitljivo v Jeruzalem spremljevali, ga niso le aposteljni in mestni prebivavci častili, temuč so se tudi otročiči pridružili, so pred njim tekali, ga v tempelj spremili in neprenehoma z veselim glasom prepevali: „Hosana! čast bodi sinu Davidovemu! hvaljen bodi, kateri pride o imenu gospodovem!“ Ko so nevošljivi in jezni farizeji Jezusu djali: „Slišiš, kaj leti (otročiči) pravijo? ukaži jim molčati!“ — jim Jezus reče: „Kaj pa da. Ali niste nikoli brali: iz ust otročičev in dojenčkov sem si hvalo napravil!“ Kdo bi torej smel otrokom braniti v cerkev priti in Bogu v čast peti? To menda tudi cerkev spozná, ker otrokom naj svetejši kraj pri altarji v molitev odloči, ker jih zavoljo nedolžnosti naj bolj vredne ima, da so naj bližje tistemu mestu, na katerem se jagnje božje vsemogočnemu daruje. Torej, ljubeznjivi keršanski učeniki! ker veste, da je molitev otrok in hvala iz njih nedolžnih src in ust Bogu toliko dopadljiva, je pač silno treba in tudi vaša velika dolžnost, da nad otroci posebno v cerkvi čujete in jih skerbno vadite, da se bodo v cerkvi, na posvečenem kraju, prav spodobno in pobožno obnašali, ne pa z nespodobnim vedenjem Boga žalili, in ga na se in nad svoje starše in nad vas za masčevanje dra-

žili! Učite in vadite jih torej, da se bodo v cerkvi spodobno obnašali tako le:

a) obudite otrokom pravo veselje do cerkve kot hiše božje. Dopovejte jim, kako častljiv, vsemogočen, pa vendar neskončno dobrotljiv je Bog, — da kadar v cerkev gredó, gredó v prebivališče, v hišo tega toliko častljivega, vsemogočnega, pa toliko ljubeznjivega Boga. Dopovejte jim, kako srečen je človek, ki sme priti pred altar gospodov, na katerem on prebiva, in da je vreden približati se pred sedež njegov, kjer ga brez števila angelov vedno moli in časti; kako presrečen je človek, ki se v tem česčenji in moljenji angelom sme pridružiti, ki sme toliko častljivega in vsemogočnega Boga še prositi za vse, kar za dušo in telo potrebuje! In on ves dobrotljiv in milostljiv se v ljubezni do nas poniža, pasluša naš glas, pregleduje želje našega serca, ter nas usliši, kar koli mu dopusti njegova svetost, kar je v zveličanje našim dušam. Pa še več nam dovoli. Ko bi se ga mi morda zavoljo njegove svetosti in častljivosti bali in bi si ne upali njega na ravnost prositi, lejte moji otroci! (jim recite) nam je dal svetnike in angele svoje prijatle, nam je dal svojo preljubo mater Marijo v pomoč, da se smemo k njim obrniti in jim razodeti, kar od Boga želimo zadobiti; in ti ljubeznjivi prijatli božji z veseljem svoje prošnje z našimi združijo in očeta vseh dobrih darov prosijo, da nas usliši; in ker je do vseh ljudi tako dobrotljiv, do imenitnih in nižjih, do bogatih in revnih, do starih in mladih, in je vsem brez razločka stanú in starosti tako dober oče, bo tudi vas, preljubi otroci, vse ljubeznjivo sprejel, ako bote le vsi dobri in mu pokorni. Z veseljem tedaj pojdite v cerkev, in prosite Boga za se, za starše, brate in sestre, tudi za nas učenike in druge dobrotnike in za vse ljudi, — naj dá vsem prav in pobožno živeti in si s takim življenjem nebesa zadobiti. Če si pa ne upate njega samega naravnost prositi, pa prosite Marijo, angele in svetnike, da bodo za vas prosili.

b) Akoravno je pa Bog do nas vseh in tudi do vas, moji otroci, tako ljubeznjiv, dobrotljiv in milostljiv (tako jih k spodobnemu zadržanju na dalje napeljujte), pa vendar oestro na to gleda, kako se kdo vpríčo njega v cerkvi zavede, in po tem obnašanji kristijana presodi, ali je vreden uslišan biti, ali ne. Ko se je Bog Mojzesu v gorečem germu prikazal, in ko se je Mojzes prečudnemu germu približeval, se je Bog oglasil

rekoč: „Mojzes, Mojzes! ne hodi blizo; sezuj čevlje z nog, ker kraj, na katerem stojiš, je sveta zemlja“. Ravno tako mora kristijan, predin na posvečeni kraj ali v cerkev stopi — ne ravno čevljev sezuti — temuč mora odpraviti vse posvetne misli, želje in namene. Očaku Jakobu se je sanjalo, da je vidil skrivnostno lestvico (lojtro) od zemlja do nebes, po kateri so se angeli sprehajali; in ko se je zbudil, je djal ves prestrašen: „Kako strašen je ta kraj! zares to je hiša božja in vrata nebeške!“ Koliko bolj mora zdihniti kristijan, in morate zdihniti tudi vi, moji otroci, kadar v cerkev stopite: Kako strašen je ta kraj! zares ta je hiša božja in vrata nebeške! Mislite si tedaj, kadar v cerkev pridete, kakor bi vidili Boga samega na častitljivem sedežu sedeti od tisuč in tisuč angelov obdanega, kateri ga prav ponižno molijo in pred njegovo svetostjo svoje obličje prikrivajo. Vprašajte se v teh in takih mislih: Ali s tim toliko častitljivim Bogom bodem jaz govoril? Kdo je on? kdo sem pa jaz? O kako nezmeren, neskončen razloček je med nama! Ti si, ki z enim perstom, z eno besedo nebo in zemljo, ki sta tvoja lastnina, deržiš — pa tudi vse z eno besedo v nič zdrobiti zamoreš! In jaz, in jaz, kdo sem? Nisem mar prah in pepel, nisem mar ubog črviček na zemlji? Kolika čast mi je tedaj, da se ti približati smem! — Tukaj si ti, o moj Bog! V tvojih rokah so vsi zakladi, vse bogastva, vse dobrote; brez tvoje dobrote nobeden nič nima, ne na duši, ne na telesu. V primeri proti tebi so kralji, poglavarji in mogočniki tega sveta le revne in pomoči potrebne stvari. In kdo sem jaz? Reven, ubog in slab otrok, ki neprenehoma potrebujem tvoje milosti, da bi bil tu in tam srečen. O kako nezmerna sreča mi je, da ti svoje nadloge in potrebe smem potožiti, in od tvoje dobrote pomoči pričakovati! Kdo si ti? Ti si neskončno sveti in pravični Bog, kateri greh sovražiš in grešniku z večnimi kaznimi žugaš, kateri si pa spokornemu grešniku vendar ves milostljiv in torej pripravljen, da mu greh odpusčaš. In kdo sem jaz? Jaz sem ubog grešnik, ki sem z grehom omadeževan že na svet prišel, in akoravno sem še mlad, vendar sem že tudi z lastnimi grehi tebe razžalil, ker sem tvojim zapovedam nasproti delal. O kakšna milost mi je, da smem še pred te poklekniti, te za odpusčenje prositi in terdno zaupati, da me boš poboljšanega zopet sprejel za svojega otroka! Taka, ljubi otroci! mora biti vaša no-

tranja ali dušna priprava za cerkev. Kar pa zunajšino tiče, kristijan ne sme biti ne ošabno, pa tudi ne razstergano ali uma-zano, temuč ponižno in spodobno napravljen. Skerbno pa se morate za to tudi varovati, moji otroci, da se ne bote v cerkvi nikoli radovedno ozirali, se med sabo pogovarjali ali šeptali, smejali ali kaj drugega nespodobnega in napčnega počenjali; temuč imejte oči vselej k altarju obrnjene, svoje roke pa lepo sklenjene brez hinavsčine kviško deržite, ako iz bukvic ne berete. Kakor se vam reče, klečite spodobno, in mislite na Jezusa, ki je na oljsko gori klečal in ležal na svojem obrazu in serčno bitko naše grehe obžaloval; da tedaj tudi vi klečé svoje grehe obžalujete. Kadar je pridiga ali kersanski nauk, se spomnite, da se božja beseda oznanuje; se spomnite na Ma-rijo Magdaleno, ki je s hrepenečim srcem pred nogami Jezu-sovimi njegove besede prav pazno poslušala, da bote po njenem zgledu tudi vi Jezusov nauk veselo poslušali, v sereu ohranili in po njem živeli, da si bote tako tudi vi naj boljši del izvolili, kateri nam ne bo odvzet, t. j., da bote večno zveličanje dosegli.

(Dalje prih.)

Iz zgodovine keršanske ljudske šole.

(Dalje prih.)

Že mesca januarja l. 1774. pričela je učilniška komisija v Požunu svoje seje; presedoval je kraljevi sodnik (Judex curiae) Juri grof Fekete. Po naj višjem ukazu posvetovala se je, kako da bi se zamogle šole in učilništvo zboljšati; mesca marca na-svetovala je napravo zgledne (normalne) šole v Požunu.

Splošni šolski red, razglašen dne 6. grudnia l. 1774. ni bil sprejet na Ogerskem brez pretresovanja; dve leti po njegovem razglaševanju vzeli so pod predsedništvom kr. namestnika voj-voda Alberta Sakonsko — Tešerskega v posvetovanje na drobno izdelan načert za Ogersko; tamošnja dvorna kancelija ga je predložila, in potem, ko ga je cesarica poterdila, razglašen bil je povsod. Izversten ta načert posnet po splošnem šolskem redu bil je ogerski deželi tako primeren, da bi ji bil, ko bi bil djansko vpeljan, naklonil ravno tiste dobrote, kakoršnih deležne so postale druge dežele po občnem šolskem redu.

Zapreke, kakoršne stavile so se šolam po drugih krajih, stavile so se tudi na Ogerskem; učeniki bili so nevedni, treba jih je bilo še podučevati; ni bilo potrebnih šolskih knjig za